

HERE Seminar „Rangiranje ustanova visokog obrazovanja – za i protiv – kako je rangiranje povezano sa kvalitetom u visokom obrazovanju i procesom EU integracija”

Mjesto održavanja: Ministarstvo prosvjete, Podgorica (ul. Vaka Đurovića b.b., sprat II)

14. maj 2019. godine

Uvod

Rangiranja su postala široko rasprostranjen fenomen u svijetu povećane konkurentnosti u visokom obrazovanju. Oni se razlikuju u pogledu svrhe, ciljeva, ciljnih grupa, kao i u pogledu njihovog odnosa sa kvalitetom i vrednovanjem kvaliteta. Uopšteno, rangiranja su spoljašnje ocjenjivanje uspješnosti ustanova visokog obrazovanja, koja omogućavaju transparentnost u pogledu sistema visokog obrazovanja.

Ocjenjivanje kvaliteta je postalo jedno od najistaknutijih pitanja u diskusijama o visokom obrazovanju, kako u okviru akademskog svijeta, tako i u politici visokog obrazovanja.

Kako su ovakva pitanja privukla posebnu pažnju tokom posljednjih godina zbog nekih strukturnih promjena u visokom obrazovanju, neophodno je imati na umu da visoko obrazovanje i nauka imaju suštinsku vezu sa kvalitetom i izvrsnošću. “Ocjenjivanje, vrednovanje i osiguranje akademskog kvaliteta su sastavni dio visokom obrazovanju” (Brown, 2004, p. x). Potraga za naučnim znanjem i pronalascima je težnja za izvrsnošću. Razni oblici ocjenjivanja i “vršnjačkog” upoređivanja imaju dugu tradiciju u nauci i visokom obrazovanju.

U isto vrijeme, pojavile su se određene tendencije i promjene u svijetu visokog obrazovanja koje su stavile veći naglasak na pitanja kvaliteta u sistemu koji je od 1980.-ih opisan kao “stanje ocjenjivanja” (Neave, 1998) ili kao dio “društva kontrole”. Korisno je nabrojati neke faktore koji vode aktuelnom kontekstu:

- Prvo, konkurencija između univerziteta je značajno povećana, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou. Univerziteti se nadmeću za studente, osoblje, sredstva, i posljednje, ali ne i najmanje važno, reputaciju. Globalna rangiranja, kao što su ‘World Class Universities’ koji se sprovodi od strane Šangaj Jiaotong Univerziteta, ili ‘The Times Higher Education Supplement World Rankings’ su u velikoj mjeri uticala na poređenje univerziteta širom svijeta.

- Drugo, ekspanzija visokog obrazovanja i raznolikost univerziteta su kreirale nevjerovatno bogat i raznorodan niz kurseva, programa i diploma, na nacionalnom i međunarodnom nivou. ‘Potrošači’ su stoga više zavisni o instrumentima koji mogu stvoriti transparentnost za ustanove

visokog obrazovanja i programe. Njemačka na primjer ima oko 10,000 dodiplomskih studijskih programa na ustanovama visokog obrazovanja.

- Treće, postoji međunarodni trend ka većoj autonomiji pojedinačnih ustanova visokog obrazovanja. Veći stepen slobode i samo-upravljanja su kreirali novu potrebu za odgovornošću prema administraciji i javnosti u cjelini. To je posebno izraženo u Evropskim sistemima visokog obrazovanja, koje karakterišu javni univerziteti finansirani sredstvima od prikupljenog poreza.

- Četvrto, iz Evropske perspektive, strategija trideset tri Evropske zemlje da kreiraju 'Evropski prostor visokog obrazovanja' u okviru takozvanog Bolonjskog procesa sa ciljem implementacije strukture zajedničkih diploma u Evropskim sistemima visokog obrazovanja, postavlja glavne izazove i promjene za mnoge Evropske sisteme visokog obrazovanja. Mobilnost studenata i nastavnika, priznavanje diploma i osiguranje kvaliteta studijskih programa treba da se poboljša. Osim toga, struktura zasnovana na dva glavna ciklusa (dodiplomski/diplomski) i sistem kredita kao što je Evropski sistem prenosa kredita (ECTS) treba da se uspostavi.

U pogledu kvaliteta, Evropski ministri visokog obrazovanja su prihvatili opšte standarde i smjernice za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja kako je predloženo od strane Evropske mreže za osiguranje kvaliteta (ENQA) u 'Deklaraciji iz Bergena'. Oni su se međusobno obavezali "da uvode predloženi model "vršnjačkog" upoređivanja agencija za osiguranje kvaliteta na nacionalnoj osnovi, poštujući opšte prihvaćene smjernice i kriterijume". I oni "podržavaju princip Evropskog registra agencija za osiguranje kvaliteta zasnovanog na nacionalnoj kontroli" (Deklaracija iz Bergena, 2005, p. 3). Ipak, sam pojam osiguranja kvaliteta i instrumenti kao i dinamika osiguranja kvaliteta se i dalje značajno razlikuju između Evropskih sistema visokog obrazovanja.

Ove promjene se odnose na osnovne trendove u "razgovorima o kvalitetu visokog obrazovanja" prisutne u raznim regionima širom svijeta.

Tekst preuzet iz članka: Federkeil, Gero(2008) 'Rangiranje i osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju', Visoko obrazovanje u Evropi, 33: 2, 219 — 231

AGENDA

- 8.30-9.00 **Registracija učesnika**
- 9.00-9.15 **Pozdravna obraćanja i uvod u temu**
NEO; Ministarstvo prosvjete; HERE predstavnik
- 9.15-10.40 **Rangiranje univerziteta: šta je rangiranje i zašto ga sprovoditi? Cilj, prednosti i nedostaci;**
Rangiranje univerziteta: metodologija i indikatori
Prof. dr Melita Kovačević, SPHERE ekspert, Sveučilište u Zagrebu;
- 10.40-11.00 **Diskusija**
- 11.00-11.30 **Pauza za kafu**
- 11.30-12.45 **Ograničenja i mogućnosti rangiranja: da li postoje alternativni putevi?**
Prof. dr Melita Kovačević, SPHERE ekspert, Sveučilište u Zagrebu;
- 12.45-13.15 **Diskusija**
- 13.15-14.15 **Ručak**
- 14.15-14.45 **Završne napomene i zaključci**
- 14.45-17.00 **Individualne konsultacije sa zainteresovanim stranama**